

Natura 2000 planen for Rubjerg Knude området

Hvis der skal ske en effektiv kystsikring, skal den gennemføres for sammenhængende strækninger. Der kræves eksempelvis en helhedsløsning på kyststrækningen fra Jammerbugt til Hirtshals. Isolerede løsninger for små delstrækninger, fx hvor der er bebyggelser, er ikke bæredygtige.

Det er således en politisk hindring for helhedsløsninger, når det fortsat i en del presseindlæg hævdes, at fredningsbestemmelser og en Natura 2000 plan umuliggør gennemførelse af en effektiv kystsikring mellem Løkken og Lønstrup. Det hævdes også, at sommerhusområdet syd for Lønstrup er underlagt Natura 2000 planen. Begge dele er fejlagtig information, men Natura 2000 planen er problematisk i forhold til fredningsbestemmelserne for Rubjerg Knude området.

Natura 2000 planen, med titlen: "Rubjerg Knude og Lønstrup Klint", bygger på fredningerne fra 1948 og 1965 fra regnet Rubjerg Plantage. Den første version af planen, dækkende perioden 2010-2015, blev offentliggjort i december 2011, og underskrevet af daværende miljøminister Ida Auken. Natura 2000 planer skal revideres hver sjette år, og den anden plan, dækkende perioden 2016-2021, blev offentliggjort i april 2016, og underskrevet af Miljø- og Fødevareminister Esben Lunde Larsen. Områdeafgrænsningen fremgår af et kort fra 1992, men siden er der sket en tilbagerykning af kystlinjen ud for Rubjerg Knude på anslået 50-60 m. Dette indebærer, at området nu er opdelt i to, dvs. et større område mellem Rubjerg Plantage og Mårup kirketomt, samt et mindre område syd for plantagen. Sommerhusområdet sydvest for Lønstrup er ikke omfattet af Natura 2000 planen.

Natura 2000 planer er en EU foranstaltning, som indeholder ret strenge krav til områdets opretholdelse. Men initiativet til oprettelse af et Natura 2000 område tages af de enkeltes medlemslande, ligesom disse fastlægger den enkelte plans konkrete målsætninger og indhold. Helt generelt kan det være fornuftigt at gennemføre en Natura 2000 plan for et område, hvor der er fredning og naturinteresser tilstede. Den vil forpligte den berørte kommune til at gennemføre initiativer med henblik på at bevare og evt. udvikle en given naturtilstand.

Natura 2000 planer opererer med såkaldte "naturtyper". Fredningsbestemmelserne for Rubjerg Knude området omhandler to naturtyper: den grå klit (dækket af vegetationslag), og havtornsbevoksning. Natura 2000 planen tilføjer yderligere to naturtyper for Rubjerg Knude området: klinten ud for området, og vandremiler (hvide klitter). Her skjuler djævelen sig i detaljen. Udpegning af klinteskrænten og vandremilerne som naturtyper fremgår ikke af fredningskendelserne fra 1948 og 1965. De er opfundet af Natura 2000 planens forfattere. Ifølge planen indgår der i det overordnede mål for området, at der skal ske "en bevarelse af området med veludviklede vandremiler og kystklinter i fri dynamik". Vandremilerne fodres af sand fra den blottede klint. Derfor foreskriver planen, at "Kystbeskyttelse bør ikke finde sted og sanddæmpning bør begrænses" for at sikre "en vis dynamik".

Planen undlader at konstatere, at vandremilerne, der vokser og bevæger sig mod øst med en skønsmæssig fart på 20-30 meter om året, truer med at udrydde arealer med havtorn og grøn klit. Natura 2000 planen indeholder således nogle modstridende målsætninger, og indebærer store negative konsekvenser for indlandet. Nedbrydningen af kystklingen indebærer at den 70 m høje klint ud for knuden, hvorpå fyret er funderet, og store naturværdier som Grønne Rende, forsvinder for steds. Hertil kommer at landbrugsområder øst for Rubjergvej trues af den forøgede sandflugt, som følger af at planen forbyder både en effektiv klitdæmpning og en kystsikring af klinten.

Natura 2000 planen er et rent embedsmandsprodukt. Det fremgår af de forskellige officielle dokumenter, at det er embedsmænd (af begge køn) i Naturstyrelsen/Miljøministeriet, det tidligere Nordjyllands Amt og Hjørring Kommune, som har udarbejdet og udviklet planens tekst og indhold.

Danmarks Naturfredningsforening har sikkert givet aktiv støtte på sidelinjen. Der har også været indlagt korte høringsrunder, men det er klart at den til enhver tid udpegede miljøminister, som i henhold til traditionen skal underskrive planernes forord, ikke har kunnet drøfte detaljer med Folketingets Miljøudvalg for de mere end 250 Natura 2000 planer i Danmark. Dette gælder heller ikke for Rubjerg Knude områdets vedkommende, hvor indholdet har store negative konsekvenser for kystsikring og naturbevarelse.

I en svarskrivelse fra Miljøministeriet til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg i 2007 hævdedes det direkte, at "Et af formålene med fredningen i 1948 var at sikre, at de naturlige processer i forbindelse med kystnedbrydningen kan fortsætte", og at "Det har været ministeriets opfattelse helt tilbage fra 1988". Dette er en bevidst fejlfortolkning af fredningsbestemmelserne, og Natura 2000 planen kan derfor ses som et vellykket forsøg på at "lovliggøre" denne fortolkning. Det tilbageværende Natura 2000 område, medregnet den smalle og aftagende kystbræmme ud for Rubjerg Plantage, dækker kun ca. 6 km af den 13 km lange Lønstrup Klint. Alligevel søger Naturstyrelsen og fredningsmyndighederne at give det udseende af, at bestemmelserne gælder for hele for kyststrækningen.

Hele beslutningsforløbet omkring Natura 2000 planen lider af mangel på demokratisk åbenhed og drøftelse. Natura 2000 planen for Rubjerg Knude har således fungeret som et middel til at manipulere politikere og offentlighed. Den udnyttes som et magtfuldt argument mod at gennemføre en koordineret og effektiv kystsikring ud for den 13 km lange Lønstrup Klint. Der er behov for at flytte den politiske beslutningsproces væk fra embedsmændene, så disse kan koncentrere sig om at forvalte politisk vedtagne bestemmelser på kystsikringsområdet. Det kræver måske at man laver et tillæg til Natura 2000 planen, hvori tingene præciseres, så planen bliver i overensstemmelse med de gældende fredningsbestemmelser. Herved kan man stoppe den fortsatte miljøkatastrofe, som kystnedbrydningen og vandremilerne forårsager. Og der kan gennemføres en kystsikring, der bevarer både natur, kultur og bebyggelser, samt medvirker til fremme af kystturismen og kystbyernes trivsel.

Jørgen Kristiansen
Julius Posselts Vej 13, 9400 Nørresundby
jorgenkr@yahoo.dk